

Verksamhetsredogörelse 2021

Hälsa- och sjukvårdens ansvarsnämnd
Medical Responsibility Board

Innehåll

HSAN:s uppgifter	3
Verksamheten	4
Inkomna och avgjorda ärenden	5
Om de avgjorda ärendena.....	6
Nämnd- och ordförandebeslut	6
Antalet prövade ärenden initierade av IVO.....	7
Behörighetsinskränkningar	8
På vilka grunder har beslut om behörighetsåtgärder meddelats?	9
Prövotid.....	9
Återkallelse av legitimation.....	10
Övrigt.....	11
Underrättelser via IMI	11
Ärendebalans.....	11
Remisser	12
Sammanträden.....	12
Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2020.....	13

HSAN:s uppgifter

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnds (HSAN) uppgifter regleras i förordningen (2011:582) med instruktion för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (instruktionen).

Enligt 1 § första stycket instruktionen ska HSAN pröva ärenden enligt 8 kap. 1-12 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, dvs. behörighetsfrågor avseende legitimerad personal inom hälso- och sjukvården. HSAN prövar följande frågor.

- prövotid
- återkallelse av legitimation
- återkallelse av annan behörighet
- indragning/begränsning av förskrivningsrätt
- föreläggande om läkarundersökning
- ny legitimation när yrkesutövarens legitimation är återkallad samt
- ny behörighet när yrkesutövarens behörighet är återkallad

Enligt 1 § andra stycket instruktionen ska HSAN medverka till att stärka patientsäkerheten inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården.

Enligt 6 § instruktionen ska HSAN senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse till regeringen om sin verksamhet under det senaste kalenderåret samt om kostnaderna för verksamheten.

Verksamheten

Verksamheten vid HSAN är helt och hållet efterfrågestyrd, dvs. styrs av antalet inkomna anmälningar och ansökningar. Anmälan kan göras av Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Justitieombudsmannen (JO) och Justitiekanslern (JK). Ansökan om ny legitimation, ny behörighet att förskriva läkemedel, återkallelse av legitimation, indragning/begränsning av förskrivningsrätt samt provotid kan göras av den yrkesutövare som saken gäller. HSAN kan inte på eget initiativ ta upp frågor som rör yrkesutövare inom hälso- och sjukvården.

Inkomna och avgjorda ärenden

Vid årets början uppgick antalet pågående ärenden till 221. Under år 2021 har det till HSAN kommit in totalt 297 ärenden. Antalet inkomna ärenden under åren 2019 till 2021 framgår av tabell 1.

Tabell 1 Antalet inkomna ärenden

År	Antal ärenden
2019	251
2020	324
2021	297

Vad som yrkats i ärendena framgår av tabell 2. Enbart förstahandsyrkanden redovisas. Som framgår av tabellen överstiger antalet yrkade behörighetsåtgärder antalet ärenden. Det beror på att det i ett ärende kan finnas flera yrkanden.

Tabell 2 Yrkanden

Yrkanden	2019	2020	2021
Föreläggande om läkarundersökning	2	1	3
Prövotid	91	101	113
Återkallelse av legitimation	82	123	96
Återkallelse av legitimation på egen begäran	33	43	32
Indragning/begränsning av förskrivningsrätt	7	11	1
Indragning/begränsning av förskrivningsrätt på egen begäran	11	12	10
Ansökan om ny legitimation	21	22	34
Ansökan om ny förskrivningsrätt	3	11	3
Övrigt	6 ¹	5 ²	10 ³
Totalt antal yrkanden	259	329	302

Av de under år 2021 inkomna ärendena har 225 ärenden sin grund i anmälningar från IVO, se tabell 3.

Tabell 3 Antalet anmälningar från IVO

År	Anmälningar från IVO
2019	183
2020	236
2021	225

¹ Fem yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation och ett yrkande om interimistisk indragning av förskrivningsrätt

² Fyra yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation och 1 interimistiskt yrkande om indragning av förskrivningsrätt.

³ Nio yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation och ett yrkande om interimistisk indragning av förskrivningsrätt

Om de avgjorda ärendena

Nämnd- och ordförandebeslut

Enligt PSL ska beslut i behörighetsärenden som huvudregel fattas av nämnden. Ordföranden får dock, med vissa i lagen angivna undantag, ensam fatta beslut i ärenden om;

1. frågor som innebär att ett ärende inte avgörs i sak,
2. om återkallelse på egen begäran av legitimation eller behörighet, och
3. om återkallelse av legitimation då den legitimerade inte har följt ett föreläggande om läkarundersökning.

Av tabell 4 framgår fördelningen mellan nämnd- och ordförandebeslut.

Tabell 4 Fördelning nämnd- och ordförandebeslut

Beslutstyp	2019	2020	2021
Nämndbeslut	178	194	213
Ordförandebeslut	41	44	44
- varav prövning i sak	35	37	35
- avskrivna/avvisade	6	7	9
Totalt antal beslut	219	238	257
- andel nämndbeslut %	81	82	83
- andel ordförandebeslut %	19	18	17

Antalet prövade ärenden initierade av IVO

Antalet ärenden initierade av IVO och andelen bifall i denna grupp framgår av tabell 5.

Tabell 5 Avgjorda ärenden initierade av IVO

Ärenden	2019	2020	2021
Antal prövade ärenden	158	166	182
Antal bifall (inklusive ärenden där yrkanden delvis bifallits)	142	152	168
Antal avslag/avvisning/avskrivning	16	14	14
Andel bifall %	90	92	92
Andel avslag/avvisning/avskrivning %	10 ⁴	8	8

⁴ I tre ärenden yrkade IVO prövotid. Efter ansökan från den aktuella yrkesutövaren beslutade HSN istället om återkallelse av legitimationen.

Behörighetsinskränkningar

Antal behörighetsinskränkningar i form av återkallade legitimationer, begränsning eller indragning av förskrivningsrätt och beslutade prøvotider framgår av tabell 6, 7 och 8 nedan. I tabellerna redovisas också vilka yrkeskategorier som blivit föremål för de olika åtgärderna och i vilken omfattning.

Tabell 6 Återkallade legitimationer

Yrke	2019	2020	2021
Läkare	31	36	41
Sjuksköterskor och barnmorskor	36	43	44
Tandläkare	7	15	13
Övriga	6	6	10
Totalt	80	100	108 ⁵

Tabell 7 Indragningar/Begränsningar av förskrivningsrätt

Yrke	2019	2020	2021
Läkare	16	19	16
Tandläkare	3	2	1
Totalt	19	21	17

Tabell 8 Prövotid

Yrke	2019	2020	2021
Läkare	24	22	28
Sjuksköterskor och barnmorskor	54	58	33
Tandläkare	1	4	7
Övriga	4	3	6
Totalt	83	87	74

⁵ Ett beslut räknas två gånger eftersom det gäller två legitimationer, läkare och sjuksköterska

På vilka grunder har beslut om behörighetsåtgärder meddelats?

Prövotid

Beslut om prövotid kan enligt PSL fattas på någon av följande grunder⁶.

- Grund 1 oskicklighet vid yrkesutövningen som kan befaras påverka patientsäkerheten
- Grund 2 brott som begåtts i eller i samband med yrkesutövningen som är ägnat att påverka förtroendet för yrkesutövaren
- Grund 3 yrkesutövaren har uppsåtligen eller av oaktsamhet brutit mot någon föreskrift av väsentlig betydelse för patientsäkerheten
- Grund 4 på grund av andra omständigheter kan befaras vara olämplig
- Grund 5 sjukdom eller någon annan liknande omständighet som innebär att det kan befaras att yrkesutövaren inte kommer att kunna utöva yrket tillfredsställande

På vilka grunder beslut om prövotid har fattats framgår av tabell 9.

Tabell 9 Grunder för beslut om prövotid

Grund	2019	2020	2021
Grund 1	10	15	18
Grund 2	15	12	15
Grund 3	6	10	16
Grund 4	7	3	16
Grund 5	60	62	35
Övrigt	-	6	1
Totalt antal grunder per år	98	108	101 ⁷

⁶ Prövotid kan undantagsvis även beslutas som alternativ till annat ingripande, 8 kap. 4 § andra stycket PSL.

⁷ Inklusive beslut med dubbla grunder, nämligen grunderna 1+3 (9 beslut), 2+5 (3 beslut), 4+5 (5 beslut) samt 5 beslut med tre grunder, nämligen grunderna 1+3+4 (4 beslut) och 1+3+5 (1 beslut)

Återkallelse av legitimation

Återkallelse av legitimation enligt PSL kan ske på följande grunder:

- Grund 1 grov oskicklighet
- Grund 2 allvarlig brottslighet i eller utanför yrkesutövningen som är ägnat att påverka förtroendet för yrkesutövaren
- Grund 3 på annat sätt har visat sig uppenbart olämplig att utöva yrket
- Grund 4 sjukdom eller liknande omständighet
- Grund 5 under pågående provotid på nytt visat sig olämplig att utöva sitt yrke
- Grund 6 underlåtenhet att följa beslutad provotidsplan
- Grund 7 egen begäran om återkallelse
- Grund 8 yrkesutövaren som förelagts att låta sig läkarundersökas har inte följt föreläggandet

Tabell 10 Grunder för beslut om återkallelse

Grund	2019	2020	2021
Grund 1	10	11	22
Grund 2	8	16	13
Grund 3	10	18	31
Grund 4	16	9	14
Grund 5	-	-	1
Grund 6	16	13	17
Grund 7	28	38	26
Grund 8	-	-	-
Totalt	88	105	124 ⁸

Av de redovisade siffrorna framgår att de vanligaste grunderna för återkallelse av en legitimation år 2021 är grund 3 dvs. att yrkesutövaren visat sig uppenbart olämplig att utöva yrket, följt av grund 7, dvs. på egen begäran och grund 1 dvs. grov oskicklighet.

⁸ Inklusivt beslut med dubbla grunder, nämligen grunderna 1+3 (8 beslut), 1+4 (2 beslut), 2+3 (5 beslut) och 2+6 (1 beslut).

Övrigt

Underrättelser via IMI

Enligt 9 kap. 18 § PSL är HSAN skyldig att skicka underrättelser via Informationssystemet för den inre marknaden (IMI). Om HSAN eller en allmän förvaltningsdomstol beslutar om återkallelse av legitimation, prøvotid eller om indragning eller begränsning av förskrivningsrätt, ska HSAN besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och i Schweiz om beslutet eller domen. Myndigheterna ska underrättas senast tre dagar efter den dag då beslutet eller domen har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Det totala antalet underrättelser framgår av tabell 11.

Tabell 11 Underrättelser via IMI 2021

År	Antal ärenden
2019	192
2020	233
2021	227

Ärendebalans

Vid årets ingång uppgick antalet ärenden i balans till 221. Vid årets utgång uppgick motsvarande siffra till 261, se tabell 12.

Tabell 12 Ärendebalans per den 31 december 2021

År 2021	Antal ärenden
Ingående balans	221
Inkomna ärenden	297
Slutligt avgjorda ärenden	257
Utgående balans	261

Remisser

HSAN har under året inte besvarat några remisser.

Sammanträden

HSAN har under år 2021 genomfört 12 sammanträden.

Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2021

Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2021 (dnr 21.2-884/2022)
har den 27 januari 2022 fattats av HSAN i följande sammansättning.

ordföranden Susanne Billum
samordnaren Eva Estling
ombudsmannen Annica Jansson
leg. sjuksköterskan Lisbeth Löpare-Johansson
överläkaren Martin Rödhalm
f.d. riksdagsledamoten Anders Andersson
riksdagsledamoten Camilla Hansén
riksdagsledamoten Johan Hultberg
f.d. riksdagsledamoten Maria Stenberg

Susanne Billum